

anmeldelse

Gjerstad, Leif
og Skjeldal, Ola (red.)
NEVROLOGI
fra barn til voksen
(2. utg.)
Vett og viten A/S 2000
575 sider,
pris: kr.: 590
ISBN: 82-412-0396-3

Denne boka ble utgitt for første gang i 1997 og foreligger nå i ny utgave. Den nye utgaven har fått oppdatert flere kapitler i henhold til ny kunnskap, og har i tillegg fått to nye kapitler. Boka henvender seg til både allmennpraktiserende leger, medisinske studenter og andre faggrupper med ansvar og/eller interesse for nevrologiske problemstillinger. Fagfolk fra norsk og svensk nevrologimiljø har gitt hver sine bidrag til boka som består av en rekke selvstendige artikler. Den vil således ikke være så velegnet som lærebok for lesning fra perm til perm, men egner seg desto bedre som oppslagsverk.

Boka består av hele 53 kapitler. Den starter med et nytt kapittel om nervesystemets oppbygning og funksjon som grunnlag for en topografisk diagnostikk av nevrologisk skade og funksjonssvikt. Det etterfølges av nøye og informativ beskrivelse av klinisk undersøkelse av spebarn, barn og voksne, samt spesifikke undersøkelsesmetoder som billeddiagnostikk, EEG, EMG, og nyere metoder som f.eks. SPECT. Med fortsatt stor sans og respekt for det kliniske håndverket, lyder følgende utsagn som musikk i mine ører: «Informasjonen fra anamnese og status er unik, og kan ikke erstattes av laboratorieprøver. Har man kjørt seg fast i utredningen av en pasient, er det en god regel å kontrollere at den anamnese og status man har basert seg på er korrekt».

Kjente nevrologiske lidelser som epilepsi, parkinsonisme, muskelsykdommer og MS beskrives grundig og oppdatert i hvert sitt kapittel. Noen kapitler tar for seg større grupper av syndromer og organforstyrrelser som f.eks. mental retardasjon, nevrotraumatologi og cerebrovaskulære sykdommer. Jeg ble spesielt opptatt av den relativt nye betegnelsen på atferds- og utviklingsforstyrrelser, DAMP (Deficits in Attention, Motor control and Perception). Den erstatter det misvisende MBD-begrepet og overlapper for en stor del med hyperkinesibegrepet ADHD. Jeg var også glad for å se at en til-

stand som Asperger syndrom eller «høytfungerende autisme» blir grundig gjort rede for. Mange av disse pasientene har tidligere vært utsatt for manglende eller feil diagnose og ikke fått den oppfølging og hjelp som de trenger for å fungere optimalt.

Boka er lett å finne fram i, den har både et godt innholdsregister og et stikkordregister. Den har mange gode pedagogiske elementer som informative illustrasjoner og bilder og god balanse i sideoppsettet når det gjelder avsnittsinndeling og figurer. Slik blir den både innbydende og lettlest, selv med sitt store omfang. Den ser ut til å være godt oppdatert på de fleste områder, så langt jeg med min allmennmedisinske bakgrunn kan vurdere. Etter hvert kapittel har man listet opp anbefalt litteratur av ny dato.

Trenger vi bøker da, i disse internett-tider? Blir ikke kunnskapen raskt gammel og ubrukelig? Jeg liker å ha kunnskapen i hendene, synlig tilstede i bokhylla. Og til mitt bruk, som oppslagsbok og til oppdatering av vage kunnskaper fra en svunnen studietid, er det godt å ha en bok å gripe til. Jeg tror at allmennpraktiserende leger og folk som kommer i kontakt med nevrologiske problemstillinger i andre sammenhenger, f.eks. i psykiatrien, vil ha både nytte og glede av denne boka.

Tone Skjerven

Arild Bjørndal, Signe Flottorp og Atle Klovning har forfattet en bok om Medisinsk kunnskapshåndtering som jeg varmt kan anbefale for kolleger både i klinisk og samfunnsorientert medisin!

Mitt utgangspunkt for å uttale dette, og å anmelde boka, er først og fremst et frustrerende slitsomt og tungt forhold til å lære og forstå statistikk og epidemiologi, men også et behov for å kunne stå på trygg faglig grunn når jeg skal uttale meg og mene noe om helsefaglige spørsmål overfor en oppdragsgiver.

Jeg tror denne boka er et godt utgangspunkt for å gjøre seg kjent med «Evidence based medicine»; bakgrunnen, metoden og verktøyet, uavhengig om du allerede har gjort deg oppen mening om EBM som skeptiker eller som «tilhenger». Min vurdering av boka er som samfunnsmedisiner og derfor fra et fagområde med langt mindre kunnskapsbasert forskning enn den kliniske medisin.

Boka er bygd opp på en fengende måte og narret meg langt inn i forståelsen av å bruke RR, NNT og konfidensintervall før jeg møtte min egen utilstrekkelighet. For jeg kan ikke bebreide forfatterne for at kapittel 5–9 er tunge å følge med i og forstå. Her går de gjennom bakgrunnen og grunnlaget for å vurdere forskningsresultater, som jeg synes det er tungt å lære godt nok til å kunne bruke i praksis. Jeg har lest flere slike bøker og måten forfatterne presenterer det på her viser pedagogisk innsikt og evne til å innse at stoffet kan være vanskelig å tilegne seg. Med forståelse for at stoffet kan være tungt anbefaler forfatterne oss i hvert fall å lese kapittel 2; Still gode spørsmål. Deretter kapittel 5 for å få vite hvordan vi skal vurdere effekten av det vi driver med. Med det har du fått et godt råd for å få med noen grunnleggende og viktige premisser for hvordan du skal tilegne deg kunnskap og vurdere om den har noen effekt. Jeg vil allikevel anbefale deg å lese resten av kapitlene også. For selv om Arild Bjørndal i forordet omtaler kapittel 1 og 11 som «garnityr», var det disse som inspirerte meg og ga meg lyst til å kjenne resten av innholdet! EBM oppfattes ofte som en trussel i mange sammenhenger (hvorfor må de «true» uttale seg om). At forfatterne bruker sideplass på å forklare hvorfor våre gamle måter å innhente kunnskap på er problematisk, inspirerte meg til å lese kapitlene om metode, framgangsmåte og teknikk grundig. For hvor uenig man enn kan være om bruken av EBM-verktøyet, har jeg ikke opplevd at så mange er uenige i grunnlaget for dette hjelpemidlet:

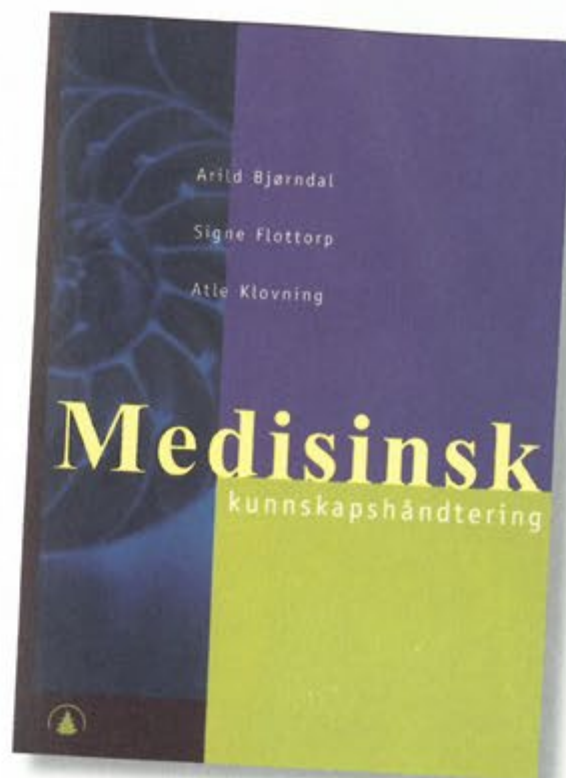
- Still gode spørsmål
- Let etter kunnskap
- Vær kritisk til kunnskapen du finner
- Vurder om du kan bruke kunnskapen på din egen situasjon
- Integrer kunnskapen i egen praksis

anmeldelse

v/Einar Braaten, prosjektleder,
Statens helsetilsyn

Bjørndal, Arild, Flottorp, Signe og Klovning, Atle:
«Medisinsk kunnskapshåndtering», Oslo: Gyldendal Akademisk 2000

Ett av målene med boka er å skape mulighet for endring og fagutvikling. Boka balanserer mellom å gi deg konkret faglig oppdatering og å diskutere hvorfor denne utviklingen er så viktig. Etter å lest gjennom de tyngste kapitlene blir du belønnet med 2 letteste kapitler og kan avslutte lesingen av boka med matnyttig informasjon om kvalitetsutvikling, endringsmotstand, egen endring og egen evaluering.

Kunnskapsgrunnlaget for vårt fagområde utvikler seg raskt. Dagens samfunn trekkes framover av en IT-teknologi i en utrolig utvikling. Boka til Bjørndal, Flottorp og Klovning dreier seg egentlig om å takle endring, og å kunne nyttegjøre seg den kunnskapen som pøses ut over oss hver dag og endrer vårt trygge, enhetlige bilde av fagområdet til et mosaikkbilde hvor bitene hele tiden endrer utseendet. For deg som tar faglig oppdatering på alvor, gir denne boka god innsikt i bruk av et nyttig verktøy. Men boka er ikke bare reklame for EBM. Forfatterne understreker at det er et verktøy i utvikling og at legekunsten fremdeles er å forvalte og benytte kunnskapen på den beste måten i den aktuelle situasjonen du er oppe i.